

Project funded by: Erasmus+ / Key Action 2 - Cooperation for innovation and the exchange of good practices, Strategic Partnerships for youth (European Commission, EACEA).

Доклад от проведено проучване
за съществуващите методи и
практики за обучение на тема
Енергийна бедност,
идентифициране на целевите
групи и анализ на резултатите
от проведена анкета

Document Info

Deliverable Number	IO1.A3
Deliverable Title	Country Specific Report
Intellectual Output Title	
Activity description	Document presents the analysis of existing tools, methods and educational practices in the areas relevant for energy poverty, identification of knowledge gaps in existing tools, relevant stakeholders in the area of energy poverty and adult education, and the training needs assessment in the area of energy poverty
Authors organization/partner	<Author partner>
Status (D: draft; RD: revised draft; F: final)	<Status>
Date (versioning)	<Date> (<Version>)

Document History

Authors	Reviewer	Date	File suffix [Version.Revision]	Approval
Energy Agency of Plovdiv	<Partner>	<02.02. 2018>	<Version>	<Yes/No>

Резюме

Целта на този документ е да представи анализ на съществуващите инструменти, методи и обучителни практики, свързани с енергийната бедност, да идентифицира пропуските в знанията и потребностите, и да определи кои са заинтересовани страни в темата за енергийната бедност.

Целта на направения анализ е да се разработи актуален преглед на съществуващите практики за обучение, свързани с енергийната бедност, като по този начин се подобрят съществуващите образователни методи и инструменти в тази насока.

Анализът показва, че в България все още няма конкретна дефиниция за енергийна бедност. Може да се каже, че едно домакинство се счита за енергийно бедно, ако изпитва трудности при посрещането на основните си енергийни нужди. Енергийно бедните домакинства изразходват по-голяма част от доходите си за енергия – като повече от 10% са за посрещане на енергийните си нужди. Друго определение, което обикновено се използва в ЕС, че едно домакинство може да се счита за енергийно бедно, когато изразходва два пъти повече енергия в сравнение със средните разходи за енергия в цялата страна.

В България няма съществуваща обучителна програма, свързана конкретно с въпроса за енергийната бедност, но някои налични материали, включително в социалните и енергийни аспекти, могат да бъдат взети предвид: например материалите, разработени по проектите REACH и ACHIEVE, които се занимават с енергийна бедност.

Целевите групи, които са потенциални потребители на резултатите по проекта са главно:

- Институции, които работят в областта на обучението за възрастни,
- Социални организации, активни в областта на енергийната бедност, социалните услуги, правата на човека, околната среда и др.

Освен горепосочените, идентифицирахме и други заинтересовани страни, ангажирани със социални дейности, които биха се заинтересували от резултатите от проекта, и чрез които крайните бенефициенти биха могли лесно да бъдат постигнати. Те могат да бъдат обобщени, както следва:

- Национални и местни власти
- Енергийни агенции и центрове
- Университети и образователни институции
- Агенции по заетостта и бюро по труда

Съдържание

Резюме	3
Съдържание	4
Въведение	5
За проекта	5
1. Съществуващи инструменти, методи и практики за обучение в областта на енергийната бедност.....	5
2. Идентифициране на целеви групи.....	9
3. Анализ на проведена анкета за оценка на потребностите.....	12
3.1 Разбиране и ангажимент към проблема Енергийна бедност	12
3.2 Потребности на заинтересованите страни в областта на енергийната бедност	15
3.3 Оценка на потребностите за знания на домакинства	18
3.4 Обучителни материали и инструменти за справяне с Енергийната бедност.....	19
3.5 Съдържание на обучителните материали и инструменти свързани с енергийната бедност	22
4. Енергийната бедност в национален контекст.....	25

Въведение

Целта на този документ е да представи анализ на съществуващите инструменти, методи и обучителни практики, свързани с енергийната бедност, да идентифицира пропуските в знанията, и да определи кои са заинтересовани страни в темата за енергийната бедност.

Целта на направения анализ е да се разработи актуален преглед на съществуващите практики за обучение, свързани с енергийната бедност, като по този начин се подобрят съществуващите образователни материали и инструменти в тази насока.

За проекта

Целта на проекта **IDEA (Innovative Direction in Energy Advising)** е да разработи иновативна обучителна програма по темата Енергийна бедност. Основната цел е да се подобрят съществуващите и да се разработят нови иновативни образователни методи и материали за обучение на възрастни в тази насока. Партньорите по проекта са организации с опит и познания в енергийните и социални аспекти на проблема Енергийна бедност и са позиционирани в едни от най-засегнатите в това отношение райони - България, Хърватска, Словения и Кипър. Проектът се осъществява от Кипърски университет (Лаборатория по ИКТ), Сдружение за устойчиво развитие на DOOR (Хърватска), Енергийна агенция Пловдив (България) и Асоциация за устойчиво развитие Фокус (Словения).

Проектът е финансиран по програмата Erasmus+

1. Съществуващи инструменти, методи и практики за обучение в областта на енергийната бедност

В България все още няма съществуваща образователна програма, свързана конкретно с темата за енергийната бедност, но могат да бъдат намерени някои подходящи материали, включващи социални и енергийни аспекти, например в материалите, разработени по проектите REACH и ACHIEVE, които се занимават с енергийна бедност. Описаните съществуващи инструменти, методи и образователни практики, които биха могли да се използват за разработване на образователната програма на IDEA, са показани в следващата таблица:

No .	Наименование	Автор/Организация	Кратко описание	Форма
1	REACH Ръководство за енергийни одитори в домакинства	Енергийна агенция - Пловдив	Разработен в рамките на проект REACH	документ
2	Енергиен одит в домакинства	Енергийна агенция -	Презентация, разработена в рамките на проект ACHIEVE	презентация

	презентация	Пловдив		
3	ACHIEVE Енергийна бедност	Енергийна агенция - Пловдив	Презентация, разработена в рамките на проект ACHIEVE	презентаци я (текст)
4	Национален план за действие за справяне с Енергийната бедност	Енергийна агенция - Пловдив	Целта на този документ е да анализира съществуващата ситуация и да опише планираните дейности, необходими за преодоляване на проблема с енергийната бедност в България на политическо ниво.	Документ
5	Енергийни характеристики на сгради	АУЕР	Софтуерен продукт разработен от АУЕР	ИКТ инструмент
6	Енергийна ефективност в домакинства	АУЕР	ICT tool for energy consumption assessment	ИКТ инструмент
7	CO2 калкулатор	Енергийна агенция - Пловдив	Уеб-базиран инструмент за изчисляване на CO2 емисии	ИКТ инструмент
8	Политики и мерки за енергийна ефективност в България	АУЕР	Документ, осъществен в рамките на проекта "Мониторинг на изпълнението на европейските и националните цели за енергийни спестявания - ODYSSEE-MURE	документ
9	Доклад „Енергийната бедност в България“	Институт Отворено общество	Доклад	Документ
10	Платформа Енергийни спестявания в домакинства	EnerGbg	Платформата EnerGbg отговаря на необходимостта да споделя повече информация за това: Как енергията да се използва по- ефективно от домакинствата? Как могат да бъдат намалени сметките за енергия; Как е възможно да се намали отделянето на вредни емисии в	ИКТ инструмент

			атмосферата.	
13	Обучение за енергийни консултанти - презентация	Енергийна агенция - Пловдив	Презентация разработена по проект Energy Neighbourhoods	презентация
14	Energy Masters Наръчник	Енергийна агенция - Пловдив	Документ разработен по проект Energy Neighbourhoods	образователен материал (текст)
15	Съвети за енергоспестяване	Енергийна агенция – Пловдив DOMINO project partners	Документ създаден по проект DOMINO	образователен материал (текст)
16	Инструмент за изчисляване на енергийни спестявания в домакинства REACH	Енергийна агенция Пловдив REACH project partners	Инструмент за изчисляване на енергийни спестявания в домакинства по проект REACH	ИКТ инструмент
17	Методология за обучение на обучители	Community Center "Future Now	Methodology is developed as a result of cooperation in the youth field between experts from Bulgaria and Romania, in the framework of the project "Non-formal learning for employability"	образователен материал (текст)
19	Fiesta – наръчник за енергийна ефективност	Fiesta project partners	Document developed in the framework of FIESTA project	образователен материал (текст)
20	Fiesta Video Intelligent energy families	Fiesta project partners	Video animation developed in the framework of FIESTA project	видео
22	Fiesta Video - Intelligent energy families	Fiesta project partners	Video animation developed in the framework of FIESTA project	видео
22	Fiesta Video - Intelligent energy	Fiesta project partners	Video animation developed in the framework of FIESTA project	видео

	families			
23	Fiesta Video - Intelligent energy families	Fiesta project partners	Video animation developed in the framework of FIESTA project	видео
24	FIESTA Tool Guidebook for Advisors	Fiesta project partners	Наръчник за енергийни съветници	образователен материал (текст)
25	FIESTA инструмент за енергийни одитори	Fiesta project partners	FIESTA's energy tool incorporates the main energy features of a household. The formulas included in it allow for a rapid assessment of the energy performance of a building as well as of the heating and cooling appliances.	ИКТ инструмент

Table 1: Съществуващи материали по темата Енергийна бедност

Всеки от тези материали и инструменти съдържа полезна информация и би бил подходящ за разработване на учебната програма на проекта (в трите аспекта технически, социален и предприемачество).

След анализа на идентифицираните материали, може да се каже, че някои от тях определено се открояват като много подходящи за прилагане в образователната програма на IDEA:

- **REACH Наръчник за енергийни одитори в домакинства** – Насоки за обучение по енергийна ефективност в домакинства, разработени по проекта REACH.
- **REACH инструмент за енергиен одит в домакинства** - Excel инструмент, разработен по проекта REACH.
- **Национален план за действие за справяне с енергийната бедност** – авторите на документа са експерти от Енергийна агенция - Пловдив. Целта на този документ е да анализира съществуващата ситуация и да опише планираните дейности, необходими за преодоляване на проблема с енергийната бедност в България на политическо ниво. Той предоставя много изчерпателен план, стъпки и препоръки за справяне с проблема.
- **Енергийна ефективност в домакинства** – софтуерен продукт, разработен от АУЕР (Агенция за устойчиво енергийно развитие), представлява опростен калкулатор за изчисляване на енергийни спестявания в домакинства.
- **Калкулатор за изчисляване на CO2 емисии** – Разработен от Енергийна агенция – Пловдив, с цел да се изчисляват емисиите въглероден диоксид, при изгаряне на различни горива за отопление.

- **Платформа за определяне на енергийни спестявания в домакинства EnerGbg** - уеб-базирана платформа, която отговаря на необходимостта от споделяне на повече информация за това как енергията може да се използва по-ефективно от домакинствата; Как могат да бъдат намалени сметките за енергия; Как е възможно да се намалят вредните мисии в атмосферата. Съдържа много практически съвети, интересни инструменти и много полезна информация по темата. Платформата EnerGbg позволява на потребителите да споделят своя опит, впечатления, мнения за енергийната ефективност, да споделят добри практики.
- **Fiesta ръководство по енергийна ефективност** - Документ, разработен в рамките на проекта **FIESTA**. Представява интерактивен документ с много съвети за пестене на енергия в домакинствата.
- **Ръководство за енергийни съветници FIESTA** - Документ, разработен в рамките на проекта **FIESTA**. Той се състои от съвети и информация за разработване на енергиен одит в домакинствата. Много полезна информация за обучение на енергийни консултанти. Ръководство за използване на инструмента ICT Fiesta.
- **FIESTA инструмент за енергийни консултанти** – ICT инструмент, разработен по проекта **FIESTA** за определяне на основни енергийни характеристики в домакинствата.

2. Идентифициране на целеви групи

Целевите групи по проекта включват основно:

- Организации свързани с обучението на възрастни
- Социални организации и предприятие, свързани с енергийната бедност, социални каузи, човешки права, опазване на околната среда и др.
- Местни и национални власти
- Енергийни агенции и центрове
- Университети
- Агенции по заетостта и бюра по труда

Всички заинтересовани страни са показани в следната таблица:

No.	Организация	No.	Организация	No.	Организация
1	Агенция за Социално подпомагане	22	Асоциация „Самаряни“	43	Housing Policy“ Directorate, “Strategies and Programs” Department
2	Регионална агенция за социално подпомагане - Пловдив	23	Фондация “Асоциация Анимус”	44	Фондация Лале

3	Регионална агенция за социално подпомагане - Пловдив	24	Gender Education, Research and Technologies	45	Център за социална рехабилитация
4	Агенция по заетостта	25	Каритас България	46	Association "Youth Impulse for the Future"
5	Бюра по труда	26	Тръст за социална алтернатива	47	Авангард персонал консултинг
6	Национална агенция за професионално образование и обучение	27	Национален алианс за работа с доброволци	48	Фондация Тайм
7	Агенция за устойчиво енергийно развитие	28	Youth information and consultancy centers	49	Adult Education Institute
8	Агенция за устойчиво енергийно развитие	29	Фондация Ръка за помощ	50	Фондация Time heroes
9	Агенция за устойчиво енергийно развитие	30	Eco mission Foundation	51	Фондация Holiday Heroes
10	АСЕКОБ	31	За Земята	52	Фондация Holiday Heroes
11	Асоциация на родопските общини	32	Институт Отворено общество	53	Национална мрежа за децата
12	Община Пловдив дирекция Социална политика	33	Сдружение Поколения	54	Регионални бюра по труда
13	ПУ Пловдив, Педагогически факултет, Катедра Социални дейности	34	Хабитат България	55	Центрове за социално подпомагане
14	Нов Български университет, катедра Социално предприемачество	35	Камара на инсталаторите в България	56	Комплекс за социални услуги Видин
15	София Зелена Столица	36	Институт за Публична политика	57	Комплекс за социални услуги Шумен
16	Public Policies Watchdog Forum Foundation -	37	Институт за икономически	58	Зона закрила - Монтана

	FORUM		изследвания, БАН		
17	Център "Ринкър"	38	Институт за изследване обществата и знанието, БАН	59	Център за обществена подкрепа Надежда
18	СОФЕНА	39	Институт за енергиен мениджмънт	60	Обучителен център Рувекс
19	Софийски енергиен център	40	Софийски университет – Икономически факултет	61	КТ Подкрепа
20	Черноморски изследователски енергиен център	41	Институт за пазарна икономика	62	Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи
21	Фондация ЕКИП	42	ЕнЕфект		

Table 2: Заинтересовани страни в областта на енергийната бедност

Всички идентифицирани заинтересовани страни са важни за разпространението и използването на образователната програма.

Можем да посочим като изключително важни за резултатите на проекта следните заинтересовани страни:

- Агенция по заетостта
- катедра Социално предприемачество НБУ
- Катедра Социални дейности Пловдивски университет
- Софийска енергийна агенция (СОФЕНА)
- Софийски енергиен център
- Фондация Форум
- Ринкер Център
- Черноморски изследователски енергиен център
- Асоциация Самаряни
- Каритас България
- Тръст за социално подпомагане
- Фондация Helping Hand

- Фондация Еко мисия
- За земята
- Хабитат България
- Институт за публична политика
- Фондация Лале
- Фондация Holiday Heroes
- Центрове за социално подпомагане
- Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи

3. Анализ на проведена анкета за оценка на потребностите

Оценката на потребностите от обучение за енергийната бедност беше извършена чрез онлайн анкета. Целта на анкетата беше да се събере информация от различни заинтересовани страни относно тяхното разбиране и ангажимент към проблема Енергийна бедност

Анкетата се проведе анонимно, в периода декември – януари 2018г.

Въпросникът беше попълнен от 35 участници, от посочените по-горе организации.

Фигура 3.1: Видове организации, които представляват попълващите анкетата

Представител съм на
34 responses

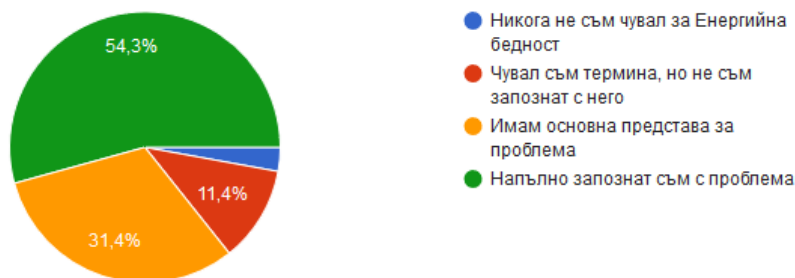
3.1 Разбиране и ангажимент към проблема Енергийна бедност

Фигура 3.2: До колко участниците са запознати в енергийната бедност

2а. Запознати ли сте с термина Енергийна бедност?

35 отговора

Фигура 3.3: Доколко участниците срещат темата за енергийната бедност в своята професия

2б. Срещате ли темата за енергийната бедност във вашата работа?

35 отговора

На въпроса: „По какъв начин в работата си се занимавате с енергийната бедност?“ участниците отговарят следното:

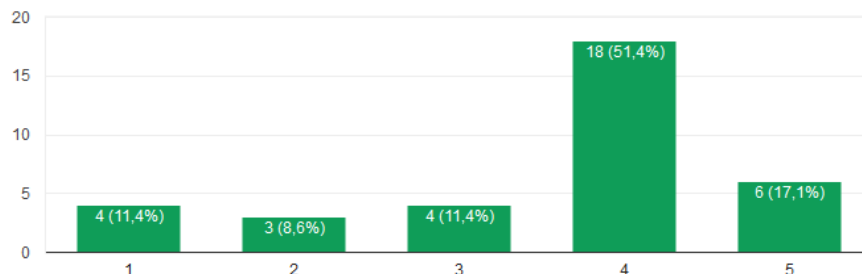
- Изследователска дейност
- работя по различни проекти
- Оценка на проблеми при енергоефективно обновяване на жилища, проблеми с качество на атмосферния въздух и др.
- Експерт към проект за енергийна стратегия на България, в частта Дейност VII - Социални измерения на електроенергетиката - измерване на енергийната бедност и анализ на дългосрочните мерки за интервенция
- Европейски проекти в тази област
- от интерес и професионално
- С изследвания и препоръки за политики
- провеждане на научни изследвания
- Изследвания; преподаване
- Разработка на политики и финансови стимули за енергийна ефективност

- С доклади и анализи по темата и отправени препоръки към правителството и местната власт
 - Анализ на различните дефиниции за енергийна бедност, нормативните и регулаторните инструменти за въздействие върху нея, проявлението ѝ в България и други страни от ЕС, методологически предложения за изчисляването на обхвата и дълбочината ѝ в България
 - Основната ни дейност е свързана с енергийната ефективност, а тя е най-устойчивото решение на проблема с енергийната бедност.
 - Най-вече от гледна точка насърчаване енергийно обновяване на жилищни сгради, социални жилища, но също и в контекста на политики и мерки, свързани с чистотата на въздуха, климатичните промени и адаптация към тях.
 - Анализи на емпирична информация
 - провеждаме образователни програми, даваме препоръки и съвети за ефективно използване на енергията
 - Активист съм за подобряването на въздуха в София и имам отношение към проблема. Разбирам предизвикателствата и намирам проблемите с въздуха за преобладаващо социални. В този смисъл, това има връзка с енергийната бедност.
 - Част от енергийната политика
 - Провеждаме обучения за енергийна ефективност на жилищата за семейства, които са бенефициенти по наши програми за подобряване на жилищните условия
 - не се занимавам
 - Провеждам кампании за ВЕИ
 - Най-вече чрез проекти, свързани с енергийна ефективност и използване на ВЕИ.
-
- Голяма част от безработните лица, регистрирани в Бюрата по труда получават енергийни помощи. Работим съвместно с Дирекция "Социално подпомагане" за идентифициране на енергийно бедните лица.
 - Потребителите на услугите ни се оплакват от този проблем
 - Обучаване, подобряване квалификацията на безработни
 - Обслужвам такива хора, от посочените семейства.
- Доколко темата за енергийната бедност е свързана с професията на участниците:

Фигура 3.4: До колко темата за енергийната бедност е свързана с професията на участниците

2d. Свързана ли е темата за енергийната бедност с вашата работа. Моля, отговорете с от 1 до 5 (1 - Няма нищо общо 2 - Няма отношение; 3 - в дадени отношения; 4 - свързана е; 5 - има много общо)

35 отговора

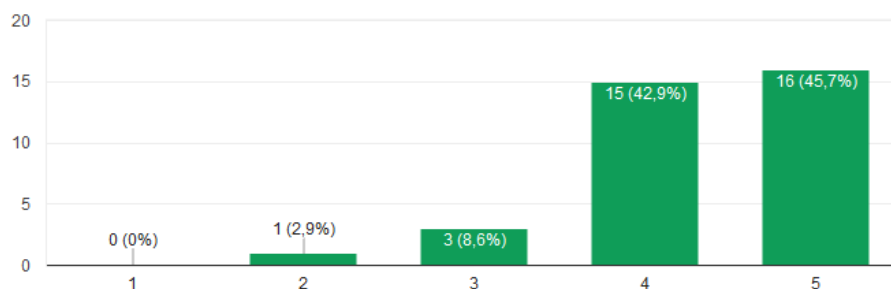

➤ Как участниците оценяват значимостта на проблема Енергийна бедност

Фигура 3.5: Как участниците оценяват значимостта на проблема

2f. Как оценявате, като цяло, значимостта на проблема Енергийна бедност? Моля отговорете с от 1 до 5 (1 - изобщо не е важен, 2- не е толкова важен, 3 - може да се каже че е от значение, 4 - важен е, 5 - от изключително значение е)

35 отговора

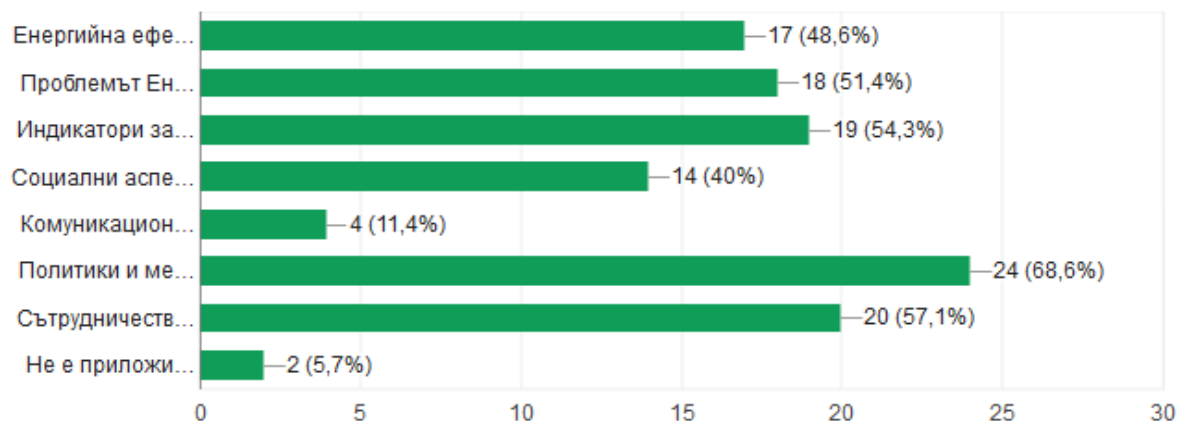
3.2 Потребности на заинтересованите страни в областта на енергийната бедност

➤ Категории, в които участниците са посочили, че имат нужда от повече знания относно енергийната бедност

Фигура 3.6: Кои са категориите, в които участниците имат нужда от повече знания относно енергийната бедност

За. Моля изберете категориите, в които имате нужда от повече знания относно енергийната бедност (можете да изберете повече от една категория)

35 отговора

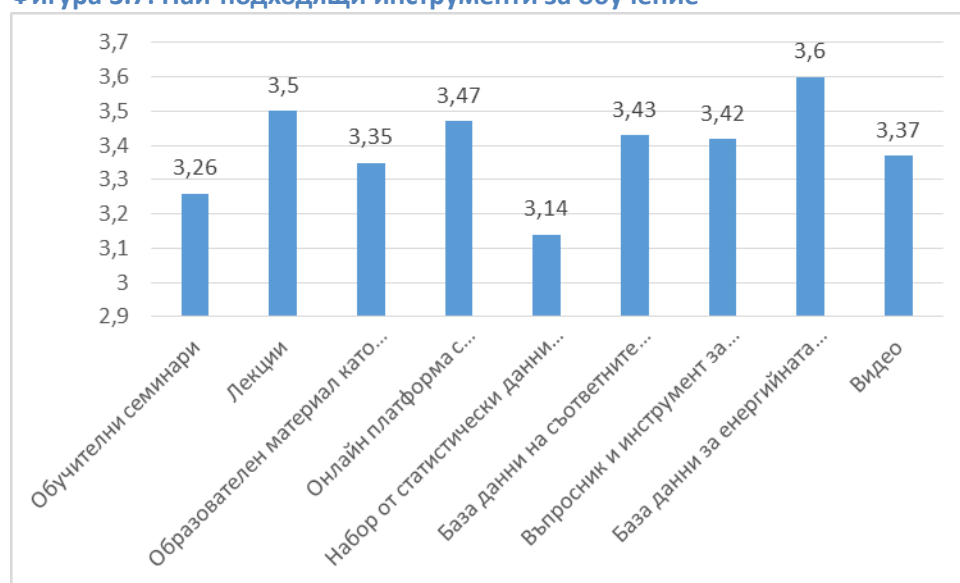

- Най-подходящите инструменти, които участниците са посочили за обучение на тема енергийна бедност

Отговори:	1	2	3	4	5	Средна оценка
Обучителни семинари		4	9	10		3,26
Лекции		2	9	15		3,50
Образователен материал като текстови документи		4	12	15		3,35
Онлайн платформа с информация за енергийната бедност (мерки, подходящи участници, ..)		2	4	9		3,47
Набор от статистически данни за индикаторите за енергийна бедност		4	4	6		3,14
База данни на съответните заинтересовани страни		2	9	12		3,43

Въпросник и инструмент за енергийни одити в домакинствата		3	8	13		3,42
База данни за енергийната бедност в домакинствата (на национално / регионално ниво)			6	9		3,60
Видео		2	8	9		3,37

Фигура 3.7: Най-подходящи инструменти за обучение

- На въпроса: „Моля споделете, ако имате други идеи, свързани с енергийната бедност, които биха били приложими във вашата работа“, участниците отговарят следното
- Сравнителни анализи с други страни, в които има измерими индикатори различни от тези на Евростат и проучването за условия на живот. Не знаем и какви са енергийните характеристики на сградите в България. Много интересни данни биха били на ниво сграда, тъй като в момента правителството се опитва да лансира мярка за защита на уязвими потребители като даде приоритет на сгради за саниране с живущи над 30% енергийно бедни - интересно би било да се направи подобно проучване, на ниво сграда, и доколко въобще е приложима една такава политика на ниво сграда. Смятам че обучението за енергийна бедност трябва да засегне масово хора в институции които отговарят за енергийни услуги и енергийна ефективност на сектор Домакинства, не толкова университети и научни организации.

- Разработване на политики срещу енергийната бедност и прилагането им
- Комбиниране на различни възможни финансови източници за подкрепа и стимулиране на енергийно бедни граждани за предприемане на енергийно обновяване на жилищата, както и подмяна на горивна уредба/отоплителни уреди, инсталация на ВЕИ.
- работа със социалните служби които имат пряк контакт с домакинствата
- Мострени проекти с външен достъп

3.3 Оценка на потребностите за знания на домакинства

➤ Кой от следните инструменти би бил най-подходящ за домакинства

Отговори:	1	2	3	4	5	Средна оценка
Повишаване на осведомеността			10	6		3,38
Образование и обмен на информация		1	9	8		3,39
Енергийно консултиране и одит		1	2	13		3,75
Обучение за практически мерки			8	14		3,64
Изпълнение на структурни мерки			4	13		3,76
Практически мерки за намаляване на консумацията на енергия и вода		1	4	8		3,54
Информация за енергийни и социални участници, които биха могли да им помогнат		1	8	12		3,52

Фигура 3.8: Кой от следните инструменти би бил най-подходящ за домакинства

- На въпроса: “Моля, споделете ако имате други идеи относно мерки и решения за справяне с проблема Енергийна бедност?”, участниците споделят следното:
- Първо, не разбирам какво означава структурни мерки, и какви са практическите мерки за спестявания - би било добре да се дадат кратки примери. Структурни - саниране? Практически - ползване на уреди за спестяване? Като цяло, мерките са технически и поведенчески. Информационните кампании и осведомеността са към поведенческите. Ефектът от тях е по-малък от колкото при техническите. Техническите мерки са точно измерени, имат лесно измерим ефект, и няма нужда аз да ги оценявам. Чисто информационните мерки, за повишаване на осведомеността преобладават в списъка по-горе, и са с по-малък ефект от техническите, за които се изисква инвестиция.
 - Обективно наблюдение на енергийното потребление в домакинствата в реално време, чрез което да се идентифицират най-големите консуматори по уреди, както и времевите диапазони, така че да се направи цялостен профил за енергийното потребление на домакинствата, включително за да се изследва разликата в поведението на отделните домакинства и влиянието му върху енергийното потребление.
 - Приемайки, че енергийно бедните граждани обикновено имат и други здравословни, финансови, жилищни и др. проблеми на местно равнище да се предоставя цялостна комплексна грижа и съвети по примера на английски инициативи като Seasonal Health Interventions Network (SHINE), Green doctors, Affordable Warmth Access Referral Mechanism (AWARM).
 - безлихвени кредити за 0-енергийни сгради
 - Финансови инструменти

3.4 Обучителни материали и инструменти за справяне с Енергийната бедност

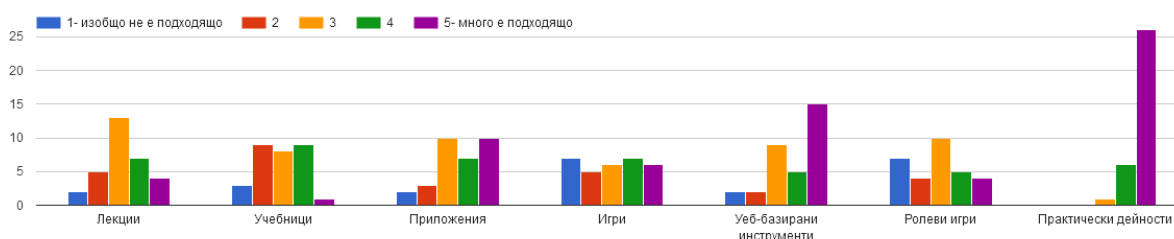
- Кой инструменти и подходи са най-подходящи за обучение по темата за Енергийната бедност

Фигура	1	2	3	4	5	Средна
--------	---	---	---	---	---	--------

						оценка
Лекции	2	5	13	7	4	3,19
Учебници	3	9	8	9	1	2,87
ИКТ инструменти	2	3	10	7	10	3,63
Игри	7	5	6	7	6	3,00
Уеб базирани инструменти	2	2	9	5	15	3,88
Ролева игра	7	4	10	5	4	2,83
Практически дейности			1	6	26	4,76

Фигура 3.9: Кои подходи и инструменти са най-подходящи за обученията по темата Енергийна бедност

5а.Кои подходи и инструменти, считате, че са най-подходящи за обученията по темата Енергийна бедност? (Моля отговорете с от 1 до 5 (1-изобщо не е подходящо, 2 - не е т...и случаи е подходящо, 4 - подходящо е, 5-много е подходящо)

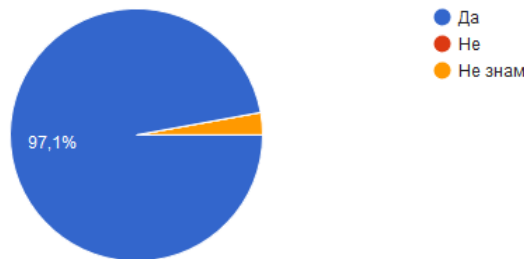
➤ На въпроса „Бихте ли добавили друг подход или инструмент, който не е споменат по-горе и би бил подходящ за обученията за енергийната бедност и мерки за облекчаване на проблема?“, участниците отговарят следното:

- Адекватни граждански инициативи и натиск върху правителството
- Разговори и съвети в неформална среда като Energy café (energy advice service run by community groups like South East London Community Energy (SELCE))
- директна консултация, уеб-базираните инструменти не винаги са подходящи тъй като тези домакинства обикновено нямат компютър или смарт фон
- Директна оценка на възможностите за подобрение - симулация с конкретна къща, например, и как би могла да се адаптира към по-облекчени начини за отопление.
- участие в доброволни мрежи за взаимопомощ (тип "Хабитат")
- Повишаване осведомеността и разработване на медийна кампания; информация за проекти на различни организации, свързани с енергийната бедност.
- допитване до самите енергийно бедни и до служителите от социално подпомагане

Фигура 3.10: Трябва ли тези образователни инструменти да включват възможност за актуализация

5с. Трябва ли тези образователни инструменти да включват възможността за актуализация, нови идеи, възможности за уведомяване на авторите за недостатъци и грешки и да предложат за подобряване на инструмента?

35 отговора

➤ Защо?

- Поради динамиката на проблемите
- Разбира се, дори смятам че преди да бъдат пуснати за масово ползване, тези инструменти трябва да се тестват от представители на целевите групи. Би следвало да се актуализират поне веднъж годишно, за да отразят ситуацията на пазара. Всяка страна има типични за бедните характеристики, породени от различния климат, сградно състояние, и доходи. Структурата на домакинствата е различна - всичко това води до различни резултати от прилагани мерки. Някои съвети може да се окажат безполезни, неприложими, други могат да дойдат като предложение от самите бедни, при контакта с тях. Важно е обаче обучаваните експерти в министерства, организации и т.н. да имат реален контакт с бедните - иначе няма смисъл нищо.
- за да има обратна връзка
- Подобренията винаги са добри
- спомагат за повишаване на качеството и са средство за обратна връзка между страните в обучителния процес
- винаги обратната връзка е от полза
- Няма идеални приложения и е необходим механизъм за подобряването им.
- Защото темата е недостатъчно изследвана. Освен всичко друго няма общоприета дефиниция на "енергийна бедност", а оттам произтичат недоразумения.
- С цел подобряване на учебните материали. При адаптирането на материали към местния контекст е възможно допускането на неточности. След тестване на предложените подходи и методи е препоръчително констатираните пропуски да бъдат коригирани.
- Това са нови инструменти. Няма да се получат веднага.
- нещата бързо се променят

- средата и технологиите са в непрекъснато развитие
- Всяко знание е предпоследно и има много нови разработки всеки ден
- Процесите са много динамични и актуализацията във всеки един момент е наложителна.
Същото се отнася и нови идеи в тази сфера. Винаги трябва да се посочват греишките и надостатъците, за да се получи един добър продукт.
- Винаги може да има някъде грешка и винаги може да има по-добра идея и по-добър вариант
- Обратната връзка е важна.
- Ежедневието ни налага постоянни промени с които трябва да се съобразяваме, за да може да са полезни дадени инструменти, се налага да бъдат актуализирани за потребностите на потребителите.
- Именно, заради подобряване на инструмента!
- За да може да се проследи на практика ефекта от дейността и да се пригоди най-правилното решение.

3.5 Съдържание на обучителните материали и инструменти свързани с енергийната бедност

- Кои теми са най-важни за обучителната програма на тема Енергийна бедност, според участниците:

Фигура	1	2	3	4	5	Средна оценка
Дефиниция за енергийната бедност (определение, показатели, причини, решения)		1	5	8		3,50
Изменение на климата и други въздействия върху околната среда от използването на енергия		2	7	15		3,54
Основни познания за енергията и енергийната консумация		1	8	10		3,47
Потребление на топлинна енергия, електрическа енергия и вода			7	11		3,61
Възобновяеми енергийни източници			10	12		3,55
Енергопотребяващи уреди в домакинствата			3	9		3,75

Меки и инфраструктурни мерки и инструменти за намаляване на потреблението на енергия и вода		1	5	11		3,59
Комуникация (комуникация с клиентите, членове на домакинствата и други заинтересовани страни)		2	7	14		3,52
Методология на енергийното консултиране в домакинствата (процес на провеждане на енергийни консултации, използване на въпросник и софтуер, спестяване на устройства)		2	6	14		3,55
Практическо обучение (за въвеждане на енергийни консултации в домакинствата, измерване на използването на енергия и вода, замяна на устройства в домакинството, идентифициране на ключови проблеми в домакинството)		1	4	10		3,60
Социално подпомагане и свързаните с него услуги (идентифициране на проблема и възможни решения)		1	3	15		3,74
Информация социални участници, които могат да помогнат на бедните домакинства в енергетиката		2	3	13		3,61
Предприемачество (кандидатстване за работа, как да започнете своя бизнес инициатива, маркетинг в сферата на социалното предприемачество)		5	6	8		3,16

Фигура 3.10: Кои теми са най-важни за обучителна програма на тема Енергийна бедност

➤ Участниците споделят и други идеи, които смятат за подходящи за обучителна програма за енергийната бедност:

- Пътни карти или сценарии за справяне с енергийната бедност и постигане на енергийна независимост

➤ Мнение на участниците относно различните видове модули на обучителната програма на тема Енергийна бедност

Отговор	1	2	3	4	5	6	Средна оценка
Теоретична част за енергията и намаляване на енергията и използването на вода		2	10	6	10		3,86
Издаване на енергийна бедност		5	3	9	8		3,80
Практическа част: енергийно консултиране, мерки за прилагане, спестовни устройства, посещения на домакинствата		1	1	3	6		4,27
Комуникационна част		5	3	7	8		3,78
Социална част		3	7	5	10		3,88
Предприемачество		6	8	3	5		3,32

Фигура 3.11: Мнение на участниците за различните модули на обучителната програма

Най-важните изводи от изследванията могат да бъдат обобщени, както следва:

- Повече от 50% от анкетираните са запознати с проблема за енергийната бедност.
- 48,6% от участниците са посочили, че в своята работа рядко се сблъскват с темата за енергийната бедност.
- 45,7% смятат, че въпросът за енергийната бедност е много важен.
- Най-подходящите инструменти за включване на участниците в темата за енергийната бедност са бази данни за енергийната бедност в домакинствата.
- По-голяма част от участниците се интересуват от прилагането на структурни мерки и енергийни консултации и одиторски подходи.
- Най-голям дял от участниците са посочили, че се нуждаят от повече знания и външна подкрепа в "политики и мерки" и сътрудничество с различни заинтересовани страни.
- Темите, които са най-важни за образованието относно енергийната бедност, са: "Аспекти на социалното подпомагане и свързаните с него услуги (за да може да се идентифицира проблемът и да се дават съвети на домакинствата)" и "Използване на енергоефективни домакински електроуреди"
- Участниците намират практическата част (енергийно консултиране, мерки за прилагане, енергоспестяващи устройства) като най-важните учебни модули.

4. Енергийната бедност в национален контекст

В България все още няма ясно определение за енергийна бедност. Може да се каже, че едно домакинство се счита за енергийно бедно, ако има трудности при посрещането на основните си

енергийни нужди. Бедните в енергетика домакинства изразходват непропорционално голяма част от доходите си за енергия - над 10% за посрещане на енергийните си нужди. Друго определение, което обикновено се използва в ЕС, е домакинство, което изразходва два пъти повече енергия в сравнение с средните разходи за енергия в цялата страна.

Терминът енергийна бедност не е дефиниран в българското законодателство. Теми за енергийната бедност все още не се срещат и сред правителствените материали, същевременно научните изследвания за дълбочината на проблема са нещо ново. В момента в България съществуват принципи за предоставяне на социална помощ за отоплителни нужди, концентрирани върху подпомагане на хора, чийто месечен доход за последните 6 месеца е по-нисък от диференцирания минимален доход. Политиките за енергийна бедност в България са изцяло насочени към подкрепа чрез предоставяне на доходи, което не води до промяна на причинните фактори за състоянието. Съсредоточаването само върху краткосрочна бюджетна подкрепа е неефективно и не може да осигури разрешаването на проблема.

Енергийната бедност може да бъде причинена от взаимодействието на различни фактори:

- ниски доходи, които са свързани с бедността като цяло
- високи цени на енергията, включително използването на сравнително скъпи енергийни източници (напр. Електроенергия)
- лоша енергийна ефективност на дома - липса на изолация, стари и неефективни отоплителни системи.

В България едно домакинство се счита за енергийно бедно, когато отговаря на критериите за получаване на социални помощи за отопление.

Как хората се идентифицират като енергийно бедни?

Индикатори за потенциално бедни домакинства в енергетиката:

- ниски доходи;
- трудности при плащането на сметки за енергия;
- стари жилища, които не са ремонтирани;
- Недостатъчно нагряване поради липса на отопление, липса на изолация или неефективна отоплителна система;
- Следи от влага или мухъл, които отразяват лошото състояние на сградата и / или липсата на отопление;

Съществуващи програми и проекти за справяне с енергийната бедност в България:

Проект REACH – основната цел на проекта е да допринесе за намаляването на енергийната бедност на практическо и структурно ниво. Чрез действията в този проект, се предоставя възможност на енергийно бедни домакинства да спестят енергия и да променят своите навици, както и се повдига въпросът по отношение на

енергийната бедност, като казус изискващ структурни решения на местно, национално и европейско ниво.

Стратегическите цели на действието бяха:

- да предостави достъп до подходи за намаляване на енергийната бедност, приложими за други региони, за да започне подобни действия в други страни,
- да поддържат в дългосрочен план местни действия в пилотните райони и да ги разпространяват в други заинтересовани населени места и държави чрез непрекъснато обучение на енергийни съветници в училищата, продължаване на посещенията и насърчаване на действията за различни участници в ЕС,
- да се гарантира, че за енергийната бедност се обмислят структурни решения на местно, национално или европейско равнище.

По проекта REACH е създаден **Национален план за действие за поставяне на темата с енергийната бедност на дневен ред** : <http://reach-energy.eu>

Други действащи механизми за преодоляване на енергийната бедност в национален контекст:

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ

Съществуващ финансов механизъм е „Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради“, която предоставя 100% безвъзмездна финансова помощ за допустимите сгради до достигането на минимум енергиен клас “С”. По тази програмата се финансират мерки за реализирането на енергоефективни технологии в многофамилни жилищни сгради, строени по индустриален способ – едропанелно жилищно строителство и едроплощен кофраж. Програмата предоставя финансова подкрепа не само за изпълнението на енергоспестяващите мерки, но също за допълнителни конструктивни дейности, разработването на технически проект и енергийно обследване на сградата, авторски и строителен надзор, както и разходите, свързани с получаването на необходимите разрешителни документи.

За повече информация: <http://mrrb.government.bg/>

ПРОГРАМАТА ЗА КРЕДИТИРАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ В ДОМА

Една от най-успешните кредитни линии за подобряване на енергийната ефективност в домакинства и многофамилни сгради, изпълняваща се в България е REECL (Програмата за кредитиране на енергийната ефективност в дома). Програма REECL предоставя на домакинства или сдружения на собственици от цялата страна възможност да се възползват от предимствата на енергийната ефективност и да получат целеви кредити и безвъзмездна финансова помощ чрез мрежата на български търговски банки. Кредитната линия финансира до 20 % за различни енергоспестяващи мерки. В периода септември 2006 г. до септември 2014 г. са раздадени над 50 000 кредита на обща стойност 27,7 милиона евро. Сред най-разпространените енергоспестяващи мерки е покупката на енергоспестяваща дограма, за което са отпуснати над

22 700 кредита, следвана от покупката на климатични инсталации и изолация. Очаква се през септември 2015 г. програмата отново да бъде отворена.

За повече информация за програмата: <http://www.reecf.org/bg/>

ЦЕЛЕВА ПОМОЩ ЗА ОТОПЛЕНИЕ

Целевата помощ за отопление, администрирана от Министерството на труда и социалната политика, е единствената съществуваща програма, предоставяща директна подкрепа за уязвими домакинства. Програмата предоставя финансова подкрепа за покриване на сметките за централно отопление, електричество, въглища, дърва и природен газ. Всички домакинства с доходи за последните 6 месеца, по-малки от диференцирания минимален доход, са допустими за получаване на помощ за отопление. За да бъде получена помощта, кандидатстващото домакинство трябва да задоволи допълнителни условия, в т.ч. да не са продавали недвижимо имущество през последните 5 г. и да не са пътували зад граница на собствени разноски през последните 12 месеца. Размерът на социалната помощ се базира на паричния еквивалент на 450 кВтч електрическа енергия, като 300 кВтч дневна тарифа и 150 кВтч нощна по цени на електроенергията в началото на отоплителния сезон. Помощта се отпуска за период от 5 месеца - 1 ноември до 31 март. Целевата помощ за отопление в момента попада под юрисдикцията на Министерството на труда и социалната политика, което има широка мрежа от офиси за разпределяне на помощта и поддържа база данни на уязвими потребители. През 2013г. са подпомогнати 251 876 домакинства, като всяко получава общо 328,60 лв за целия отоплителен сезон.

Контакти: Дирекция "Социално подпомагане"- гр. Пловдив, адрес: бул. „Руски“ №13, тел.: 032/ 62-89-81

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ е единствената специализирана институция за финансиране на инвестиционни проекти в областта на енергийната ефективност в България. Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ предлага на българския бизнес, публичния сектор и индивидуални клиенти следните продукти в сферата на енергийната ефективност:

- Ниско лихвени кредити;
- Частични кредитни гаранции;
- Портфейлни гаранции

За повече информация за програмата: <http://www.bgeef.com/>

Някои общини са започнали или ще започнат да финансират програми за подпомагане на мерки за обновяване на отоплителните системи в домакинствата:

Софийски градски съвет скоро одобри изпълнението на пилотен проект "Подобряване на качеството на въздуха чрез замяна на индивидуални уреди за битово оползотворяване на твърдо гориво", който предвижда безплатно доставка и монтаж на 30 пелетни печки за еднофамилни жилищни сгради и предоставяне от необходимото количество пелети за един отоплителен сезон.